

Obsah

---

1 Úvod: Cíle a úrovně sociální práce	11
Literatura	17

ČÁST I

Sociální práce jako profese	19
--	----

2 Profesní etika	21
2.1 Základní definice	21
2.2 Uplatnění etiky v sociální práci	23
2.3 Sociální práce a sociální stát	24
2.4 Etické teorie	26
2.5 Hodnoty v sociální práci	32
2.6 Charakteristika profese a etický kodex	39
2.7 Etický kodex a byrokratická organizace	42
2.8 Role sociálního pracovníka a způsoby přístupu k praxi	44
2.9 Shrnutí	47
Literatura	47

3 Nároky sociální práce a syndrom vyhoření	49
3.1 Obecné předpoklady a dovednosti pracovníka pomáhající profese	50
3.2 Syndrom vyhoření	52
3.3 Syndrom pomáhajících	56
Literatura	57

4 Dobrovolnictví	59
4.1 Význam dobrovolnictví a jeho vývoj do roku 1989	59
4.2 Legislativní ukotvení dobrovolnictví	61
4.3 Dobrovolnická centra	63
4.4 Management dobrovolnictví v sociálních službách	64
4.5 Nové trendy a přetrvávající bariéry formálního dobrovolnictví	77
4.6 Vzdělávání v dobrovolnictví	79
Literatura	80

ČÁST II

Případová práce	83
5 Případová práce	85
5.1 Hodnota jedince	86
5.2 Jedinečnost a sebeurčení	87
5.3 Problémy řešené v sociální případové práci	88
5.4 Struktura pomáhajícího procesu	90
5.5 Pěsňův systém základních vývojových potřeb	92
5.6 Komunikace s klientem	95
Literatura	100
6 Poradenství	101
6.1 Sociální poradenství	102
6.2 Pomoc a poradenství	103
6.3 Poradce	109
6.4 Vedení poradenského rozhovoru	115
6.5 Shrnutí	131
Literatura	132
7 Krizová intervence	135
7.1 Pojem krize	135
7.2 Příčiny krize	136
7.3 Chování člověka v krizi	139
7.4 Typy krizí	140
7.5 Průběh krize	141
7.6 Řešení krize: svépomoc a vzájemná pomoc	144
7.7 Krizová intervence	145
Literatura	150
8 Mediace	151
8.1 Principy konstruktivních řešení konfliktů	151
8.2 Mediace – metoda vyjednávání založená na zájmech	152
8.3 Metoda mediace a její cíle	155
8.4 Principy mediace a její výhody	155
8.5 Role a dovednosti mediátora	156
8.6 Proces mediace a jeho fáze	159
8.7 Typy vhodných a nevhodných sporů pro mediaci	163
8.8 Mediace v ČR	164
8.9 Shrnutí	165
Literatura	166

ČÁST III

Práce se skupinou	167
9 Práce se skupinou	169
9.1 Skupina a její význam	169
9.2 Intervence	178
9.3 Typologie léčebných a úkolových skupin	180
9.4 Limity skupinové práce	185
9.5 Hnutí svépomocných a podpůrných skupin	187
Literatura	188
10 Streetwork	189
10.1 Pojem streetwork	189
10.2 Historie streetworku	190
10.3 Zavedení streetworku v ČR	191
10.4 Cílové skupiny streetworku	193
10.5 Formy práce a typy činnosti	194
10.6 Prostorové zázemí	196
Literatura	197

ČÁST IV

Práce s dětmi a s rodinou	199
11 Práce s rodinami	201
11.1 Ohrožené rodiny	201
11.2 Obecné zásady práce s mnohoproblémovými rodinami	202
11.3 Strategie práce se specifickými problémy rodiny	207
11.4 Strategie v oblasti bydlení	213
11.5 Strategie práce s rodinami s provozními těžkostmi	217
11.6 Práce s problémy v komunikaci a ve vztazích	218
Literatura	220
12 Posuzování situace a potřeb ohroženého dítěte	221
12.1 Role sociálního pracovníka a komplexní, interdisciplinární, týmový přístup	223
12.2 Potřeby a posuzování podmínek pro jejich uspokojování	224
12.3 Shrnutí	241
Literatura	241
13 Videotrénink interakcí	243
13.1 Vývoj VTI a obecné principy metody	243
13.2 Východiska použití VTI v praxi	245
13.3 Metodika	246
13.4 Typologie problémů	247
13.5 Průběh VTI	248

13.6 Principy kontaktu	255
13.7 Plán pomoci	258
Literatura	261

ČÁST V

Komunitní práce	263
----------------------------------	------------

14 Komunitní práce	265
14.1 Vyjasnění pojmů	265
14.2 Historie komunitní práce u nás a v zahraničí	267
14.3 Současná situace komunitní práce v ČR	269
14.4 Komunitní práce v zahraničí – trendy a výhledy	272
14.5 Proces komunitní práce	273
14.6 Komunitní pracovník	278
14.7 Znaky dobrého komunitního projektu	279
Literatura	281

15 Hromadná neštěstí a jejich zvládání	283
15.1 Hromadné neštěstí, definice a jeho druhy	283
15.2 Následky hromadných neštěstí	284
15.3 Oběti hromadných neštěstí	285
15.4 Nejčastější reakce obětí na setkání s hromadným neštěstím	286
15.5 Zpracování zážitku hromadného neštěstí	290
15.6 Poskytování pomoci obětem traumatizující události	293
15.7 Záchraný systém	293
15.8 Zvládání zátěže u pracovníků, kteří pomáhali při hromadném neštěstí	298
Literatura	299

ČÁST VI

Makrometody	301
------------------------------	------------

16 Analýza sociálních potřeb kraje, obce a regionu	303
16.1 Potřeba analýzy	304
16.2 Vymezení pojmu „sociálně-demografická analýza“	306
16.3 Technický projekt analýzy	307
16.4 Shromažďování dat, informací a materiálů k analýze	309
16.5 Zpracování sociálně-demografických dat	314
16.6 Syntetizace poznatků a jejich prezentace	315
Literatura	320

17 Systémové projekty	321
17.1 Systémové projekty jako součást makropraxe v sociální práci	321
17.2 Systémová stránka individuálních a skupinových problémů	322

17.3	Postoj pracovníka k systému	322
17.4	Aktéři systémové změny	325
17.5	Definice problému, jeho rozsahu a naléhavosti	327
17.6	Kontexty plánované změny	329
17.7	Strategie řešení	332
	Literatura	333

ČÁST VII

Řízení sociální práce	337
--	------------

18 Řízení organizace sociální práce a řízení organizací zajišťujících sociální pomoc	339	
18.1	Systém sociální pomoci v podmínkách české sociální správy	340
18.2	Řízení organizací zajišťujících sociální pomoc	346
18.3	Řízení organizace	348
18.4	Nároky na vedoucí pracovníky	353
	Literatura	355

19 Supervize v sociální práci	357	
19.1	Základní charakteristiky supervize	357
19.2	Smysl a význam supervize	358
19.3	Supervize jako proces poznávání	359
19.4	Vývoj supervize	361
19.5	Základní formy supervize	363
19.6	Externí supervize a organizace	366
19.7	Proces dojednávání supervizního kontraktu	368
19.8	Supervizor a supervizant	370
19.9	Evaluace supervize	374
	Literatura	377

ČÁST VIII

Příloha	381
--------------------------	------------

Etický kodex sociálních pracovníků ČR	383
--	------------

Rejstřík	387
---------------------------	------------